

บทที่ 3

การกำหนดตำแหน่ง

ในการบริหารงานบุคคล การกำหนดตำแหน่งถือเป็นเรื่องสำคัญและเป็นเรื่องที่จะต้องกระทำก่อนอื่น เพราะก่อนที่จะรับสมัครเข้ามาทำงานในหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง ใต้นั้น จะต้องมีการกำหนดในลักษณะของงานว่างงานนั้น ๆ จะมีลักษณะของการรับผิดชอบอะไรบ้าง มีงานอะไรจะทำบ้าง ในขณะที่เกี่ยวกับผู้ที่ทำงานนั้น ๆ จะต้องมีความรู้ความสามารถเพียงพอหรืออยู่ในระดับใด เหล่านี้เป็นต้น

การกำหนดตำแหน่งคืออะไร

การกำหนดตำแหน่ง คือการกำหนดลักษณะของงานในหน่วยงานต่าง ๆ ให้มีลักษณะการรับผิดชอบที่ไม่ขัดกับกฎหมาย หรือพระราชบัญญัติระเบียบของข้าราชการ ในขณะเดียวกันตำแหน่งงานนั้น ๆ ผู้ที่จะเข้ามาทำจะต้องมีความรู้ความสามารถเพียงพอหรือเปล่า ถ้าความรู้ความสามารถมีเพียงพอก็ให้ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ ได้

ในการกำหนดตำแหน่งมีหลายระบบ อาจแยกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ

1. กำหนดตามตัวคน

- 1.1 กำหนดโดยถือความอาวุโส (Seniority) ของบุคคลเป็นหลัก
- 1.2 กำหนดโดยถือเอาคุณวุฒิ (Qualification) ของบุคคลเป็นหลัก
- 1.3 กำหนดโดยถือชั้นยศ (Rank) ของบุคคลเป็นหลัก

2. กำหนดตามงาน

- 2.1 กำหนดโดยเปรียบเทียบเป็นราย ๆ ไป (Ranking Method)
- 2.2 กำหนดโดยนำปัจจัยต่าง ๆ มาเปรียบเทียบ (Factor Comparison Method)
- 2.3 กำหนดโดยการจำแนกตำแหน่ง (Position Classification Method)

2.4 กำหนดโดยการให้คะแนน (Point Method)

แต่ในปัจจุบันนี้ ระบบการกำหนดตำแหน่งที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย คือ การกำหนดตำแหน่งตามชั้นยศ การกำหนดตำแหน่งตามคุณวุฒิ การกำหนดตำแหน่งตามหน้าที่และความรับผิดชอบของงาน หรือ การจำแนกตำแหน่งและการกำหนดตำแหน่งแบบผสม

การกำหนดตำแหน่งตามชั้นยศ

(Bank Classification or R.C.)

การกำหนดตำแหน่งในลักษณะนี้เป็นการกำหนดตำแหน่งโดยถือเอาชั้นยศของตัวบุคคลเป็นหลักในการบริหารงานบุคคล ซึ่งประเทศไทยใช้กับมานานและเพิ่งจะมีการเลิกใช้เมื่อมี พ.ร.บ. ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ขึ้นมา การกำหนดตำแหน่งตามชั้นยศ จะนำการพิจารณาที่กำหนดเป็นราย ๆ ไป โดยมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. โดยถือชั้นยศประจำตัวบุคคล คือ ชั้นจัตวา ชั้นตรี ชั้นโท ชั้นเอก และชั้นพิเศษ ยศและชั้นดังกล่าวถือเป็นสิ่งสำคัญกำกับฐานะของข้าราชการว่าบุคคลนั้นเป็นข้าราชการชั้นไหน ยศอะไร ในเรื่องของหน้าที่นั้นจะกำหนดกันในภายหลัง โดยถือเอาชั้นยศเหล่านี้เป็นหลัก

2. การรับเงินเดือนจะรับตามชั้น

3. การแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งจะต้องเป็นไปตามชั้นหรือยศนั้น ๆ เช่น ตำแหน่งเสมียนพนักงาน ให้แต่งตั้งได้จากข้าราชการพลเรือนชั้นจัตวา ตำแหน่งประจำแผนก ให้แต่งตั้งจากข้าราชการพลเรือนชั้นตรีหรือชั้นจัตวา ตำแหน่งหัวหน้าแผนก ให้แต่งตั้งจากข้าราชการพลเรือนชั้นโท หรือชั้นตรี เป็นต้น

4. การบริหารงานบุคคลในเรื่องต่าง ๆ เช่น การสอบ การบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนรับเงินเดือน ฯลฯ ก็จะต้องถือชั้นยศเป็นสำคัญ เช่น การสอบแข่งขันเพื่อเข้ารับบุคคลเข้ารับราชการ ก็จะระบุว่าสอบแข่งขันเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นจัตวา

หรือชั้นตรี ส่วนจะดำรงตำแหน่งอะไรนั้น ก็จะมีการกำหนดกันต่อไปอีก และในการบรรจุบุคคลเข้ารับราชการก็จะบรรจุบุคคลเข้าเป็นข้าราชการชั้นจัตวาหรือชั้นตรีก่อนแล้วแต่กรณี

การกำหนดตำแหน่งตามคุณวุฒิ

(Qualification Classification)

การกำหนดในลักษณะนี้เป็นระบบที่ถือเอาความสามารถหรือคุณวุฒิและประสบการณ์ของบุคคลเป็นหลักในการบริหารงานบุคคล เช่น ตำแหน่งข้าราชการครูและอาจารย์ในมหาวิทยาลัย ลักษณะสำคัญของการกำหนดตำแหน่งนี้ คือ

1. โดยยึดถือเอาคุณวุฒิของบุคคล เช่น ผู้สำเร็จการศึกษาระดับใด ก็จะได้รับเงินเดือนตามวุฒิที่สำเร็จมา ตัวอย่างเช่น
 - 1.1 ระดับ ป.กศ.ต้น หรือเทียบเท่า จะได้รับเงินเดือนเริ่มต้น 1,780 บาท
 - 1.2 ระดับ ป.กศ.สูง หรือเทียบเท่า จะได้รับเงินเดือนเริ่มต้น 2,205 บาท
 - 1.3 ระดับอนุปริญญา หรือเทียบเท่า จะได้รับเงินเดือนเริ่มต้น 2,485 บาท
 - 1.4 ระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า จะได้รับเงินเดือนเริ่มต้น 2,765 บาท
 - 1.5 ระดับปริญญาโท หรือเทียบเท่า จะได้รับเงินเดือนเริ่มต้น 3,745 บาท
 - 1.6 ระดับปริญญาเอก หรือเทียบเท่า จะได้รับเงินเดือนเริ่มต้น 4,945 บาท

2. โดยปกติถือเอาประสบการณ์ของบุคคล โดยถือว่าถ้าปฏิบัติงานในหน้าที่หนึ่งเป็นเวลานานพอสมควร ย่อมมีประสบการณ์และมีความชำนาญมากขึ้นและย่อมจะปฏิบัติงานในหน้าที่ใดก็ดีกว่าผู้มีประสบการณ์น้อย ในหลักการเช่นนี้จึงสามารถปรับตำแหน่งของตนเองให้สูงขึ้นได้โดยไม่ต้องมีตำแหน่งว่าง ซึ่งก็คล้าย ๆ กับตำแหน่งที่มีระดับควยในระบบ P.C. ที่ได้รับเงินเดือนมากกว่า 1 ระดับ เช่น ตำแหน่งข้าราชการครู ซึ่งกำหนดไว้ เช่น ครู 1 ระดับ 1 - 3
ครู 2 ระดับ 2 - 4 เป็นต้น

การกำหนดตำแหน่งตามหน้าที่และความรับผิดชอบหรือการจำแนกตำแหน่ง

(Position Claesiflcatlon or P.C.)

การกำหนดตำแหน่งในลักษณะนี้ เป็นระบบที่ถือหน้าที่และความรับผิดชอบหรือตำแหน่งเป็นหลักในการบริหารงานบุคคล โดยดำเนินการเป็นขั้น ๆ ดังนี้ คือ

1. สืบหาหน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่งต่าง ๆ

2. จำแนกตำแหน่งต่าง ๆ ออกเป็นสายงาน โดยถือหลักว่างานที่มีลักษณะและใช้วิชาชีพหรือประสบการณ์ในการทำงานอย่างเดียวกัน ก็จักอยู่ในสายงานเดียวกัน

3. เปรียบเทียบตำแหน่งต่าง ๆ ในแต่ละสายงานว่า ควรจะเป็นระดับใดโดยจะกระทำการวิเคราะห์ตามหัวข้อต่อไปนี้

3.1 ระดับความยากง่ายของงาน

3.2 ระดับความรับผิดชอบในหน้าที่

3.3 ระดับความรู้ความสามารถหรือความชำนาญที่ต้องการสำหรับตำแหน่ง

3.4 ระดับการบังคับบัญชา

3.5 สภาพในการทำงาน

4. จัดทำมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง ซึ่งในแต่ละมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง

จะประกอบด้วย

- 4.1 ชื่อ (และระดับ) ของตำแหน่ง
- 4.2 หน้าที่และความรับผิดชอบ
- 4.3 ลักษณะงานที่ปฏิบัติ
- 4.4 คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง
- 4.5 ความรู้ความสามารถที่ต้องการ

ระบบการกำหนดตำแหน่งโดยดูหน้าที่และความรับผิดชอบของงานเป็นหลัก มีลักษณะสำคัญ คือ

1. ไม่ถือชั้นประจำตัวบุคคล แต่ดูหน้าที่และความรับผิดชอบของ ตำแหน่งหรืองานเป็นหลัก โดยยึดถือเอาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับงาน ให้เข้าปฏิบัติงาน ในขณะที่เดียวกันก็ให้เงินเดือนอย่างเป็นธรรม
2. การรับเงินเดือน รับการตามตำแหน่งหรือระดับตำแหน่ง กล่าวคือ ตำแหน่งระดับเดียวกันจะรับเงินเดือนเท่ากัน
3. การแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งไม่ถือชั้นยศประจำตัวบุคคล หากจะดู ความความสามารถของบุคคล จะสามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้งหรือไม่เพียงใด และต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง เช่น ผู้ที่จะได้รับแต่งตั้ง ให้ดำรงตำแหน่งระดับ 6 จะต้องมีตำแหน่งระดับ 5 หรือเทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี หรือดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ 4 หรือเทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่า 4 ปี และต้องปฏิบัติงานในตำแหน่งนั้น ๆ หรืองานอื่นที่เกี่ยวข้องมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี
4. การบริหารงานบุคคลตามระบบ P.C. นี้ ถือความรู้ความสามารถ ของบุคคลเป็นสำคัญ มิได้ถือชั้นของตัวบุคคลอีกต่อไป

~~การกำหนดตำแหน่งแบบผสม~~
(Combined Method)

การกำหนดตำแหน่งลักษณะนี้เป็นระบบการกำหนดตำแหน่ง โดยดูวุฒิ และตำแหน่งเป็นหลักในการบริหารงานบุคคล เช่น การกำหนดตำแหน่งในราชการ

พลเรือนไทยในปัจจุบัน นอกจากจะกำหนดตำแหน่ง โดยดีเอ็นพีและควมรับผิดชอบ หรือตำแหน่งเป็นหลักแล้ว ยังมีการพิจาราค่าคุณวุฒิต่าง ๆ ด้วย ทั้งนี้ ก็เพื่อปรับปรุงให้ เป็นระบบที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของประเทศ (สมาน รังสิโยภณฎ์, 2523 : 19-24)

ตำแหน่งและการกำหนดตำแหน่งข้าราชการครู

เกี่ยวกับตำแหน่งและการกำหนดตำแหน่งของข้าราชการครูนั้น มีสาระสำคัญที่จะกล่าวได้ 5 ประการ คือ

1. ตำแหน่ง

ตามมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 กำหนดไว้ว่า ตำแหน่งข้าราชการครูมี 3 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 ตำแหน่งผู้สอน หรือตำแหน่งที่มีหน้าที่เป็นผู้สอนในหน่วยงานทางการศึกษา ซึ่งได้แก่ ตำแหน่ง ครู 1, ครู 2, อาจารย์ 1, อาจารย์ 2, อาจารย์ 3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์และศาสตราจารย์

ประเภทที่ 2 ตำแหน่งผู้บริหารในสถานศึกษา หรือตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้บริหาร และให้การศึกษาในหน่วยงานทางการศึกษา ซึ่งได้แก่ ตำแหน่ง ผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ ผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัย ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้อำนวยการวิทยาลัย

ประเภทที่ 3 ตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการให้การศึกษาที่ไม่สังกัดโรงเรียน วิทยาลัยหรือสถานศึกษาอื่นของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ ตำแหน่งที่มีชื่อในการบริหารงานต่อไปนี้ สารวัตรนักเรียนนักศึกษา ศึกษาพิเศษ ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการเขต เป็นต้น

2. การกำหนดเงินเดือนสำหรับตำแหน่งข้าราชการครู

ตามมาตรา 30 เช่นเดียวกัน กำหนดไว้ว่า ตำแหน่งข้าราชการครู ตำแหน่งใดจะได้รับเงินเดือนในระดับใดให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.ค. แต่เป็น

ที่น่าสังเกตว่า ขณะนี้ยังไม่มีกฎ ก.ค. ที่ว่าด้วยเรื่องนี้ ทางปฏิบัติจึงเป็นไปตาม มาตรา 62 ดังที่กล่าวไว้ในตอนต้น นั่นคือ ... "ในระหว่างที่ยังไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกา กฎ ก.ค. ... ให้นำพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง กฎ ก.พ. ... ที่ใช้อยู่เดิมมาบังคับใช้โดยอนุโลม ..." หมายความว่า เรื่องของการกำหนดเงินเดือน สำหรับตำแหน่งข้าราชการครู ก็ให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2520 ที่ใช้อยู่เดิมนั่นเอง ทั้งนี้ ก.ค. ได้กำหนดให้ใช้แล้วด้วย ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค. ที่ ศษ.1502/ว.1 ลงวันที่ 6 พฤศจิกายน 2523

3. การกำหนดตำแหน่งในหน่วยงานทางการศึกษา

การกำหนดตำแหน่งว่าข้าราชการครูตำแหน่งใด จะมีในหน่วยงาน การศึกษาใด จำนวนเท่าใด และต้องไร้คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งอย่างใดนั้น ตามมาตรา 31 กำหนดไว้ว่า ให้เป็นไปตามที่ ก.ค. กำหนด ซึ่งหมายความว่า ก.ค. เป็นผู้กำหนดตำแหน่งในหน่วยงานเช่นเดียวกันกับ ก.พ. ซึ่งกำหนดตำแหน่งใน ส่วนราชการต่าง ๆ

ในการกำหนดตำแหน่งข้าราชการครูของ ก.ค. ดังกล่าวนั้น ตามมาตรา ดังกล่าวกำหนดไว้ด้วยว่า จะต้องคำนึงถึงลักษณะ หน้าที่และความรับผิดชอบ ปริมาณ และคุณภาพของงาน นอกจากนั้น สำหรับตำแหน่งข้าราชการครูตามมาตรา 30 (ค) คือ ตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการให้การศึกษาที่ไม่สังกัดโรงเรียน ฯ ให้คำนึงถึง หลักเกณฑ์การกำหนดตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนด้วย

เกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่งข้าราชการครูในหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้เป็น ตำแหน่งข้าราชการครู ตามพระราชบัญญัติข้าราชการครู พ.ศ. 2523 นั้น ในครั้งแรก ที่ใช้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 ก็เป็นไปตามมาตรา 62 ดังกล่าวข้างต้น คือ เป็นไปตามที่คุรุสภากำหนดไว้เดิม ส่วนฐานะของข้าราชการครู ตามกฎหมายได้กำหนดไว้ในลักษณะที่ให้เป็นไปโดยอัตโนมัติ ทั้งนี้ก็เป็นไปตรงตาม ที่กำหนดไว้ในมาตรา 65 และมาตรา 66 คือ

"มาตรา 65 ผู้ใดเป็นข้าราชการครูตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ
พลเรือน พ.ศ. 2518 อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ถือว่า ผู้นั้นได้รับการบรรจุ
และแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูตามพระราชบัญญัตินี้ ...

"มาตรา 66 ผู้ใดเป็นข้าราชการครูส่วนจังหวัด หรือข้าราชการครู
ส่วนจังหวัดอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและได้โอนมาเป็นข้าราชการครูตามกฎหมาย
ว่าด้วยการโอนกิจการบริหารโรงเรียนประชาบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และ
โรงเรียนประถมศึกษาของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการไปเป็นของสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ให้ถือว่าผู้นั้นได้รับ
การบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูตามพระราชบัญญัตินี้"

เกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่งข้าราชการครูนี้ นอกจากจะกำหนดไว้ในมาตรา
31 ดังกล่าวแล้ว ยังกำหนดไว้ในมาตรา 32 และมาตรา 33 คือ

"มาตรา 32 ให้ ก.ค. จัดทำมาตรฐานกำหนดตำแหน่งไว้เป็นบรรพตฐาน
ในการกำหนดตำแหน่งข้าราชการครูทุกตำแหน่ง

มาตรา 33 กำหนดการบังคับบัญชาไว้ด้วยว่า ... ภายใต้บังคับกฎหมาย
ว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ตำแหน่งใดบังคับบัญชาข้าราชการครูในหน่วยงาน
ทางการศึกษาใด ในฐานะใด ให้เป็นไปตามที่ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา 42
มอบหมายโดยทำเป็นหนังสือ"

สำหรับมาตรฐานกำหนดตำแหน่งของข้าราชการครูนั้น เนื่องจากในระยะนี้
ก.ค. ยังมีได้จัดทำขึ้นใหม่ ก.ค. จึงได้กำหนดให้ใช้มาตรฐานกำหนดตำแหน่งเดิมไปพลาง
ก่อน ตามนัยมาตรา 62 ดังกล่าวแล้ว ซึ่งรายละเอียดจะพิจารณาได้จากหนังสือสำนักงาน
ก.ค. ที่ ศธ.1502/ว.1 ลงวันที่ 6 พฤศจิกายน 2523 และที่ ศธ.1502/ว.5
ลงวันที่ 31 มีนาคม 2524 ดังกล่าวแล้วข้างต้น

4. การปรับปรุงเกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่ง

เท่าที่กล่าวมานั้นเป็นกรณีที่ ก.ค. จะต้องกำหนดตำแหน่งตาม มาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 หรือเป็นการปรับตำแหน่งครั้งแรก แต่หลังจากนั้นก็อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงอีกได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ตามมาตรา 34 กำหนดไว้ว่า "ในกรณีที่ลักษณะหน้าที่และความรับผิดชอบ ปริมาณและคุณภาพของงานของตำแหน่งข้าราชการครูตำแหน่งใดที่ ก.ค. กำหนด ตามมาตรา 31 เปลี่ยนแปลงไปให้ ก.ค. พิจารณาปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งให้ เหมาะสม" นั่นคือ เมื่อลักษณะหน้าที่และความรับผิดชอบ ปริมาณ และคุณภาพของงาน ของตำแหน่งใดเปลี่ยนแปลงไป ก.ค. จะเป็นผู้พิจารณาปรับปรุงการกำหนดตำแหน่ง เสียใหม่ให้เหมาะสม แต่ในทางปฏิบัติ ก.ค. จะกำหนดให้ส่วนราชการต่าง ๆ ขอมมา ซึ่งโดยปกติการปรับปรุงเกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่งจะมีอยู่ 2 กรณี คือ

กรณีที่ 1 เป็นกรณีที่ขอกำหนดตำแหน่งให้เป็นตำแหน่งที่รับเงินเดือน ในระดับสูงขึ้น กรณีที่กรมสามารถขอกำหนดให้เป็นตำแหน่งที่รับเงินเดือนในระดับสูงขึ้น ได้ และในปีที่ ก.ค. ได้กำหนดให้ใช้หลักเกณฑ์เดิมที่ใช้อยู่ ขอกำหนดตำแหน่งไปพ่วงก่อน กล่าวคือ ถ้าเป็นตำแหน่งผู้สอนให้เป็นไปตามหลักการที่คุรุสภากำหนดไว้เดิม ซึ่งมีสาระสำคัญว่า การปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งครู 1 เป็นครู 2 ตำแหน่งครู 2 เป็นอาจารย์ 1 และตำแหน่งอาจารย์ 1 เป็นอาจารย์ 2 นั้นให้ผู้มีอำนาจบรรจุ ตามมาตรา 42 ทำเนียบการเอง ตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ค. ได้มีมติเพิ่มเติมตามหนังสือ สำนักงาน ก.ค. ที่ ศช. 1502/ว.4 ลงวันที่ 13 มีนาคม 2524 ส่วนการกำหนดตำแหน่ง ให้เป็นอาจารย์ 3 ให้เสนอให้ ก.ค. พิจารณาเป็นราย ๆ ไป กรณีตำแหน่งผู้บริหาร ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของคุรุสภาเดิมไปพ่วงก่อน กล่าวคือ จะต้องขอให้ ก.ค. กำหนดเป็นราย ๆ ไป สำหรับตำแหน่งศึกษานิเทศก์ก็เช่นเดียวกัน ให้เป็นไปตามที่ คุรุสภากำหนดไปพ่วงก่อน ซึ่งมีสาระสำคัญว่า การปรับปรุงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ ให้เป็นศึกษานิเทศก์ 5 และศึกษานิเทศก์ 6 ให้ผู้มีอำนาจบรรจุกำหนดตำแหน่งเองได้

และการกำหนดค่าแห่งใหม่เป็นศึกษานิเทศก์ 7 หรือสูงกว่านั้นให้เสนอ ก.ค. พิจารณากำหนดค่าแห่งอื่น ๆ ก็ต้องขอกำหนดค่าแห่งต่อ ก.ค. เป็นราย ๆ ไปเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ที่ ศธ. 1502/ว.5 ลงวันที่ 31 มีนาคม 2524 ดังกล่าว

นอกจากนั้นในปีนี้ ก.ค. ได้มีมติเพิ่มเติมว่า การขอให้ ก.ค. กำหนดค่าแห่งให้รับเงินเดือนในระดับสูงขึ้นดังกล่าวแล้วนั้น ให้เลื่อนระยะเวลาส่งคำขออนุญาตจากวันที่ 31 มีนาคม 2524 เป็นวันที่ 30 มิถุนายน 2524

กรณีที่ 2 เป็นกรณีที่ขอกำหนดค่าแห่งให้รับเงินเดือนในระดับที่ต่ำกว่าเดิม เช่น กรณีตำแหน่งอาจารย์ 2 เป็นตำแหน่งอาจารย์ 1 หรือให้เป็นตำแหน่งครู 2 เป็นต้น ซึ่งกรณีนี้หลายกรณีใช้เหตุ เพราะลักษณะหน้าที่และความรับผิดชอบปริมาณและคุณภาพของงานเปลี่ยนแปลงไปหากแต่อาจเป็นเพราะเหตุอื่น เช่น การไม่สามารถสรรหาบุคคลในระดับนั้นได้ ก็ขอให้กำหนดระดับค่าแห่งให้รับเงินเดือนที่ต่ำลงได้ ซึ่งกรณีนี้ก็จะต้องขอให้ ก.ค. กำหนดเช่นเดียวกัน

5. การกำหนดค่าแห่งเพิ่มใหม่

เรื่องการขอเพิ่มค่าแห่งเพิ่มใหม่นั้น เนื่องจากที่ผ่านมา นั้น ครูสภาได้กำหนดค่าแห่งเพิ่มใหม่ให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ตามความจำเป็นและความต้องการในทุก ๆ ปี แต่ไม่ได้ดำเนินการตามแนวของ ก.พ.นิก โดยเฉพาะการขอเพิ่มค่าแห่งเพิ่มใหม่นั้น หน่วยงานจะขอเพิ่มค่าแห่งก่อนที่จะได้รับอัตราเงินเดือนจากสำนักงานงบประมาณ หรือภายหลังจากที่ได้รับอัตราเงินเดือนก็ได้ ซึ่งเรื่องนี้ ก.ค. จะได้ทบทวนหลักเกณฑ์และวิธีการต่อไป

ในการกำหนดค่าแห่งเพิ่มใหม่นั้น เนื่องจากแต่เดิมครูสภาได้มีมาตรฐานอัตราค่าจ้างไว้แล้วในหลายหน่วยงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรฐานอัตราค่าจ้างในโรงเรียนต่าง ๆ ซึ่งในระยะแรกนี้ ก.ค. ก็ได้ใช้มาตรฐานอัตราค่าจ้างดังกล่าวนี้เป็นแนวทางในการกำหนดค่าแห่งในโรงเรียน และในหน่วยงานต่าง ๆ ต่อไป

กล่าวโดยสรุป เกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่ง และการกำหนดระดับ
เงินเดือนสำหรับตำแหน่ง รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับตำแหน่งนั้น ในขณะนี้เป็นที่
ตามหลักเกณฑ์เดิมที่ใช้อยู่เป็นสำคัญ แต่ ก.ค. อาจจะมีแนวทางปฏิบัติเพิ่มเติมบ้าง
ก็เพื่อความเหมาะสมกับทางปฏิบัติเท่านั้น เช่น กำหนดหลักการเกี่ยวกับ อ.ก.ค.กรม
และ อ.ก.ค.จังหวัด เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายและกำหนดการเลื่อนกำหนดการขอ
ปรับปรุงตำแหน่งสำหรับปี 2524 เป็นต้น (คณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ, 2524 : 33-36)

ดังนั้นตำแหน่งข้าราชการครูสามารถแบ่งระดับของคนออกได้ ดังนี้คือ

1. ตำแหน่งผู้สอน

- ครู 1 ระดับ 1 - 2 (3)
- ครู 2 ระดับ 2 - 5 (4)
- อาจารย์ 1 ระดับ 3 - 4 (5)
- อาจารย์ 2 ระดับ 5 - 6
- อาจารย์ 3 ระดับ 6 - 7 (8) หรือ (9)
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 5 - 7 หรือ 8
- รองผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 6 - 8 หรือ 9
- ศาสตราจารย์ ระดับ 7 - 9 หรือ 10

2. ตำแหน่งผู้บริหารในสถานศึกษา

- ผู้ช่วยครูใหญ่ หรือ ผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์ 1 ระดับ 2 - 4 หรือ 5
- ครูใหญ่ หรือ หัวหน้าศูนย์ 1 ระดับ 3 - 5 หรือ 6
- ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หรือ ผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์ 2 ระดับ 3 - 5 หรือ 6
- อาจารย์ใหญ่ หรือ หัวหน้าศูนย์ 2 ระดับ 5 - 6 หรือ 7
- ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน ฯลฯ ระดับ 5 - 6 หรือ 7
- ผู้อำนวยการโรงเรียน ฯลฯ ระดับ 7 - 8 หรือ 9

3. ตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับให้การศึกษาที่ไม่สังกัดโรงเรียน หรือ

วิทยาลัย

- สารวัตรนักเรียน ระดับ 2, 3, 4, 5, 6
- ศึกษาพิเศษ ระดับ 4 หรือ 5 หรือ 6 หรือ 7 หรือ 8 (หรือ 9)
- ผู้ช่วยศึกษานิเทศก์ ระดับ 4 - 5 (หรือ 5)
- ศึกษาธิการอำเภอ ระดับ 5 - 6 (หรือ 6)
- ผู้ช่วยศึกษานิเทศก์ ระดับ 5 - 6 (หรือ 6, 7)
- ศึกษาธิการจังหวัด ระดับ 6 - 7 (หรือ 7, 8)
- ผู้ช่วยศึกษานิเทศก์ ระดับ 6 - 7
- ศึกษาธิการเขต ระดับ 7 - 8 (9)
- ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ (ระดับ 4 หรือ 5)
- หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ (ระดับ 4 หรือ 5)
- ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ (ระดับ 4 หรือ 5)
- หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ (ระดับ 5 หรือ 6)
- ผู้ช่วยผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัด (ระดับ 5 หรือ 6 หรือ 7)
- ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด (ระดับ 6 หรือ 7 หรือ 8)

หมายเหตุ

ตั้งแต่ตำแหน่ง ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอลงมา ได้เสนอ
คณะกรรมการเพื่ออนุมัติในตำแหน่งอยู่

ปัจจุบันคณะกรรมการได้อนุมัติในตำแหน่งแล้ว

มาตรฐานการกำหนดตำแหน่ง

ข้าราชการครู - อาจารย์

(ตามพระราชกฤษฎีกาฉบับใหม่)

ชื่อตำแหน่ง

ครู 1

หน้าที่และความรับผิดชอบ

ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการสอนและอบรมความรู้สามัญหรือวิชาชีพ อบรมศีลธรรม จรรยาบรรณ ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ความมั่นคงของชาติและการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียน และการศึกษาออกโรงเรียน หรือปฏิบัติหน้าที่ให้บริการทางการศึกษาหรือการส่งเสริมการเรียนการสอน และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ลักษณะงานที่ปฏิบัติ

สอนและอบรมความรู้สามัญหรือวิชาชีพ อบรมศีลธรรม จรรยาบรรณ ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ปกครองดูแลนักเรียนนักศึกษาที่รับผิดชอบหรือปฏิบัติงานให้บริการทางการศึกษา หรือส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอน ช่วยเก็บและรวบรวมข้อมูลทางวิชาการ การวัดผลประเมินผล การทำบัญชีเรียกชื่อ บริการสุขภาพอนามัย บริการห้องสมุดและปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง

ได้รับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพอื่นที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่านี้ ซึ่งคุรุสภารับรองว่าเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้ได้

ความรู้ความสามารถที่ต้องการ

1. มีความรู้ในวิชาการหรือวิชาชีพและวิชาการศึกษา อย่างเหมาะสมแก่ปฏิบัติงานในหน้าที่

2. มีความรู้ความเข้าใจในกฎหมายว่าด้วย ระเบียบข้าราชการพลเรือน กฎหมายว่าด้วยครู กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กฎหมาย กฎ ระเบียบและข้อบังคับอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ใช้ปฏิบัติงานในหน้าที่
3. มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอย่างเหมาะสมแก่การปฏิบัติงาน ในหน้าที่
4. มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความละเอียดแม่นยำ

ชื่อตำแหน่ง

ครู 2

หน้าที่และความรับผิดชอบ

ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการสอนและอบรมความรู้สามัญหรือวิชาชีพ อบรมศีลธรรม จรรยา มารยาท ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ความมั่นคงของชาติและการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียน และการศึกษาออกโรงเรียน ปกครองดูแล ให้คำแนะนำและแนะแนวต่าง ๆ แก่นักเรียน นักศึกษา ให้บริการแก่สังคมในสถานวิชาการและสถานอื่น ๆ ศึกษา ค้นคว้า วิจัย วิเคราะห์ นิเทศก์ หรือช่วยนิเทศก์ในวิชาที่รับผิดชอบ รวบรวม วิทยาการและประสบการณ์ใหม่ ๆ หรือปฏิบัติหน้าที่ให้บริการทางการศึกษา หรือการส่งเสริมการเรียนการสอน และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ลักษณะงานที่ปฏิบัติ

สอนและอบรมความรู้สามัญหรือวิชาชีพ อบรมศีลธรรม จรรยา มารยาท ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม รวมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องทางด้านความประพฤติ ของนักเรียนนักศึกษา ปกครองดูแลนักเรียนนักศึกษา และรับผิดชอบในวิชาที่สอน แนะนำการศึกษาแก่นักเรียนนักศึกษาและผู้ปกครอง สอนและอบรมความรู้สามัญหรือ

วิชาชีพเบื้องต้นแก่ประชาชน วัตถุประสงค์ ให้บริการแก่สังคมในด้านวิชาการ และด้านอื่น ๆ หรือปฏิบัติงานให้บริการทางการศึกษา หรือการส่งเสริมการเรียน การสอน เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อรักษาผลประโยชน์ทางการศึกษา จัดทำ บลิตและ บำรุงรักษาโสตทัศนูปกรณ์ทางการศึกษา ให้บริการด้านสุขภาพอนามัยโภชนาการ ห้องสมุด ศึกษาکنندة รวบรวมวิทยากร และประสบการณ์ต่าง ๆ และปฏิบัติงาน อื่นที่เกี่ยวข้อง

คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง

1. ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง อื่นที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่านี้ ซึ่งคุรุสภารับรองว่าเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้ได้ หรือ
2. ดำรงตำแหน่งครู 1 มาแล้วไม่น้อยกว่า 4 ปี

ความรู้ความสามารถที่ต้องการ

นอกจากจะมีความรู้ความสามารถเช่นเดียวกับครู 1 แล้ว จะต้องมีความรู้ความสามารถ ในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับระเบียบและวิธีการปฏิบัติงานที่ อยู่ในความรับผิดชอบ

ชื่อตำแหน่ง

อาจารย์ 1

หน้าที่และความรับผิดชอบ

ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเรียน การสอน การอบรม ความรู้สามัญหรือ วิชาชีพ อบรม

ลักษณะงานที่ปฏิบัติ

สอนและอบรมความรู้สามัญหรือวิชาชีพในสาขาวิชาต่าง ๆ ตามที่ได้รับ มอบหมาย อบรมศิษย์ธรรม จรรยาบรรณ ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม